

Klasa VI

Przeczytaj tekst źródłowy i odpowiedz na pytania i wykonaj polecenie.

Karol Monteskiusz o władzy.

W każdym państwie istnieją trzy rodzaje władzy: władza prawodawcza, władza wykonawcza rzeczy należących do prawa narodów i władza wykonawcza należąca do prawa cywilnego.

Mocą pierwszej księżę albo prawodawca stanowi prawa na jakiś czas albo na zawsze i poprawia albo usuwa te, które istnieją. Mocą drugiej, wydaje wojnę albo zawiera pokój, wysyła lub przyjmuje poselstwa, umacnia bezpieczeństwo, uprzedza najazdy. Mocą trzeciej, karze zbrodnie lub sędzi spory poddanych. Tę ostatnią władzę można nazwać władzą sądenia; drugą zaś po prostu wykonawczą państwa. Wolność polityczna obywatela jest to ów spokój ducha pochodzący z przeświadczenia o własnym bezpieczeństwie. [...]

Kiedy w jednej i tej samej osobie, lub w jednym i tym samym ciele, władza prawodawcza zespolona jest z wykonawczą, nie ma wolności; ponieważ można się lękać, by ten sam monarcha albo ten sam senat nie stanowił tyrańskich praw, które będzie tyrańsko wykonywał.

Nie ma również wolności, jeśli władza sędziowska nie jest oddzielona od prawodawczej i wykonawczej. Gdyby była połączona z władzą prawodawczą, władza nad życiem i wolnością obywateli byłaby dowolną; sędzia bowiem byłby prawodawcą. Gdyby była połączona z władzą wykonawczą, sędzia mógłby mieć siłę ciemieżyciela. [...]

Karol Monteskiusz (1689 – 1755) – francuski myśliciel i pisarz polityczny

a) Jakie rodzaje władz wyróżnił Monteskiusz?
